

Василица - нашият общ празник

Тазгодишната Василица ще остане в спомените на много хора (дори при онези, които вече са загубили традицията) като едно съвсем лично преживяване. Не абстрактното празнуване в НДК, а едно лично пречистване. Това стана възможно в резултат от мащабната инициатива на Център за междуетнически диалог и толерантност "Амалипе" - В. Търново за отбелязване на Ромската Нова година във Великотърновска, Търговишка, Разградска и Шуменска об-

ласт. Идеята от самото начало беше чрез цикъла от тържества да се постигне постепенна промяна в отношението към ромите - първо медийна, а после и обществена. Включиха се децата, включиха се и възрастните. И не само ромите. На много от местата едни от основните организатори бяха българи. И Василица наистина стана нашият общ празник. Общ не само на деца и възрастни, на българи, роми и турци, но и на общностите и институциите.

Този път институциите безрезервно подпомагаха ръка - Общинските и областните администрации, Регионалните инспекторати по образованието, читалищата и местните библиотеки като че ли искрено осъзнаха, че ромите са и тяхно население - за добро или за лошо. И тъй като зад всяка институция стоят живи, реални хора, аз бих искала да им изкажа нашата персонална благодарност - на Даниела Крушева и Диана Димитрова от В. Търново, на Мита Христова от Златарица, на Петя Габровска от Попово, на Николай Русев и Николай Добрев от Шумен, на Бисер Светлинов от Разград и още много други. ЦМЕДТ "Амалипе" направи възможна общата рамка, но истинският празник направиха хората на места. Те - роми и нероми - успяха да се срещнат. Поне за един ден. Направиха го ромите, които показаха на всички своето събуждане и своите традиции, своето друго лице. Направиха го и нероми, които си позволиха да видят това друго лице.

Теодора КРУМОВА

Празненството при врачаните

Във Враца празникът започва още на 13 януари, с приготвяне на сърми, баница с тиква и сирене. И както на Бъдни вечер, ромите се събират на семеен празник, за да си пожелаят здраве и бекет. Най-старият в дома вдига хляба високо над трапезата, за да не може никога да достигне късмета им. С благодарности към Господ той раздава по парче хляб на всеки от семейството, пожелавайки здраве и на всеки това, което му е нужно. Рано на другата сутрин се приготвя топла ракия. По-младите ходят на прошка при по старите.

Влизайки в дома на стопанина, те го благославят с думите: "Бахтало то Васили". След пожеланията младите целуват ръка на старите за прошка. Ако през изминалата година нещо са сгрешили или са ги обидили, да им простят. От своя страна домакинът ги кани на трапезата, на която задължително има топла гъска. В някои къщи се спазва обичаят сурвакане. Пропуснах само, че когато целуват ръка, младите получават пари от старите. Празникът свършва рано призори с много песни, танци и веселие.

Албена КИСЪОВА

Bango Vassili във Велико Търново

Да посрещнат заедно ромската Нова година - Банго Васили, на 12 януари т. г. в читалище "Искра" - Велико Търново се събраха учениците от ОУ "Хр. Смирненски" - с. Водоей, ОУ "Св. Иван Рилски" - с. Балван, СОУ "Вл. Комаров" - В.Търново, и децата от ОДЗ "Ален мак" - В.Търново. Празникът бе организиран от ЦМЕДТ "Амалипе", с подкрепата на Национален Фонд "Култура" и Община Велико Търново и бе част от богата програма за отбелязване на Василица в града.

Да уважат тържеството в читалище "Искра" бяха дошли много гости, между които г-р Румен Рашев - кмет на Община Велико Търново, Васил Чапразов - зам.-председател на Консултативния съвет по образованието на децата от малцинс-

заха по един блестящ начин, че вече добре познават традициите, обичаите, песните и танците на ромите. Техният ентузиазъм бързо зарази многобройната публика, препълнила салона на читалище "Искра". Пак така ентузиазирани се представиха и учениците от училището в с. Балван, които изучават СИП "Фолклор на етносите - Ромски фолклор" едва от тази година. А как посрещат Коледа всички българи, показаха учениците от СОУ "Вл. Комаров". Най-малките участници в тържеството бяха децата от ОДЗ "Ален мак", които драматизираха приказката "Изгубената ръкавичка" на Ангел Каралийчев. "В градната направихме две групи, едната за участие в Бабинден, а другата за учас-

Чудото тази година се случи в Златарица

Васильовден е от най-тачените празници на ромите от Златарица. Откакто се помни този празник се е празнувал, при това три дни - на 13, 14 и 15 януари. Но винаги досега сме отбелязвали Васильовден (Банго Васил) в тесен семеен кръг. Този път беше по-различно. От две години в Златарица действа Център "Амалипе", който събуди гордост у млади и стари от нашите ромски традиции. Сформира се младежка група за автентичен ромски фолклор "Амалипе", която запуса диск със сватбени гръндарски мелодии и песни. Тази група взе специалната награда на фестивала "Море и спомени" през май 2003 във Варна. В Народното читалище "Развитие" - Златарица, бе назначена ромка, М. Христова, за организатор на самодейността.

Съорганизатори на честванията бяха Народното читалище "Развитие" и Община Златарица. На свое заседание от 11 януари т. г. Общинският съвет обяви 13 януари за Ден на ромската култура в Община Златарица. Самите тържества започнаха в ранния следобед на 13 януари. Известната в цяла Северна България злата-

ришка ромска духова музика "Балканска китка" застави насред площада и събра заедно роми и българи. След това всички се насочиха към православния храм, където отец Иван отслужи водосвет и поздрави присъстващите - на български и ромски език. В 16 часа започна и тържеството в читалище "Развитие". Над 300 души бяха препълнили салона на читалището. Бяха дошли и много гости - областният управител на Великотърновска област, кметът и председателят на Общинския съвет на Община Златарица, експертите в МОН Лили Ковачева и Йосиф Нунев, видният ромски общественик Васил Чапразов, председателят на ЦМЕДТ "Амалипе" Деян Колев, Теодора Крумова и други. Особена радост за нас бе, и огостуването на културният аташе на САЩ Дебора Смит. Никога преди в Златарица не се бяха събирали толкова високи гости. Всички бяха дошли за нашия празник!

Тържеството откриха с приветствени думи областният управител Кр. Генчев и Кмета на Община Златарица Стефан Добрев. След това децата от СОУ "Св. Св. Кирил и Методий", изучаващи СИП

"Ромски фолклор", и самодейни български и ромски групи изнесоха истински фолклорен спектакъл от песни, драматизация на приказки и танци. Врѣх на тържеството бе възстановката на ромска сватба. Всъщност, не беше възстановка. Подготовката за Васильовден зарази в такава степен всички роми в града, че едно семейство, което не беше правило сватба, реши да я направи сега - пред всички, за да се знаят и уважават нашите ромски традиции. След тържеството всички се разотидоха в приповдигнато настроение. Но не за да спят, а за да посрещнат в семейна среда празника - така, както повеляват традициите. Масите във всички къщи бяха отрупани: Васильовденски кулак, сърми с дряннови късмети, баница (без късмети), ромска манджа (кокошка със сушени домати и сушена бамя), печена кокошка и червено вино. Най-старите жени в семействата прикадиха трапезите, наричайки за здраве и плодородие, с надеждата, че чудото ще се случи, че Банго Васил ще дойде и ще донесе повече щастие.

Бахтало амаро Васили!
Мита ХРИСТОВА

твен произход към МОН, Йосиф Нунев и Лили Ковачева - експерти в МОН, Даниела Крушева - началник на РИО на МОН, директори, учители и ученици.

За първи път на сцената на читалище "Искра" прозвучаха поздравии не само на български, но и на ромски език. Тържеството откриха учениците от училището в с. Водоей, в което вече трета година се изучава СИП "Фолклор на етносите - Ромски фолклор" по програма на Център "Амалипе". Учениците пока-

твие в ромската Нова Година - разказа 6-годишната Светлина. - Нашата група беше по-добра и затова участваме в ромската Нова Година! Децата показаха как могат да се веселят заедно, уважавайки традициите на Другите. Сигурна съм, че могат и да живеят заедно. Защото справедливостта, любовта и щастие то вълнуват всяко човешко сърце и стремежът към тях не познава различия по етнос и вяра.

Диана ДИМИТРОВА